

Senior High School

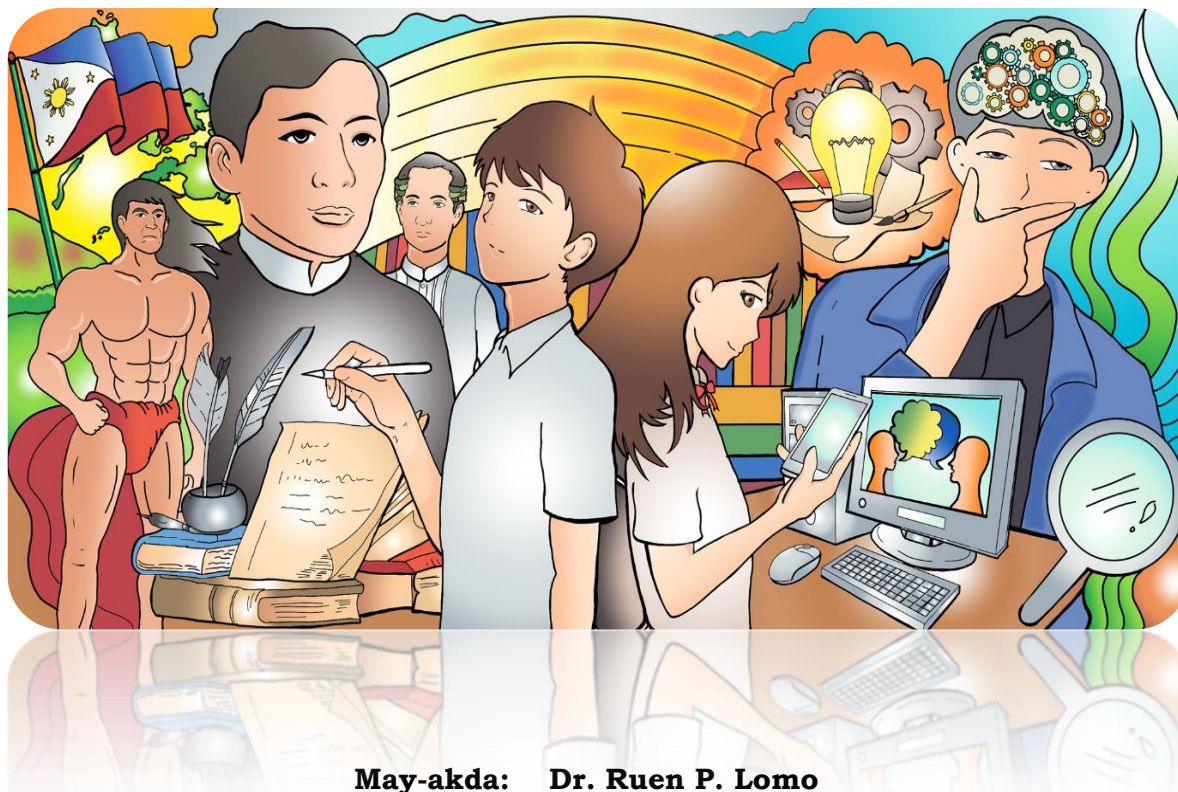
Department of Education
National Capital Region
SCHOOLS DIVISION OFFICE
MARIKINA CITY

FILIPINO

(Komunikasyon at Pananaliksik)

Ikalawang Markahan-Modyul 14:

**Pag-iisa-isa ng mga Hakbang
sa Makabuluhang Pananaliksik**

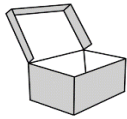

May-akda: Dr. Ruen P. Lomo
Tagaguhit: Paolo N. Tardecilla

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE

**PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI**

Alamin

Ang modyul na ito ay binubuo lamang ng isang aralin.

- Aralin – Pagiisa-isa ng mga Hakbang sa Makabuluhang Pananaliksik
Sa pag-aaral ng modyul na ito, inaasahang maisasagawa mo ang sumusunod:
  - A. nakikilala ang panimulang pananaliksik;
  - B. naiisa-isa ang mga hakbang sa pagbuo ng isang makabuluhang panimulang pananaliksik;
  - C. naibabahagi ang personal na opinyon hinggil sa mga katangian na dapat taglayin ng isang makabuluhang pananaliksik

Subukin

A. Bago ka magpatuloy sa aralin, ibigay ang mga hinihinging konsepto. Isulat lamang ang tikitik sa patlang. Piliin ang mga sagot mula sa kahon.

- a. Paksa**
- b. Pahayag ng Tesis**
- c. Bibliograpiya**
- d. Balangkas**
- e. Pagtatala o Note Taking**

1. Pahayag na magsasaad ng posisyong sasagutin o patutunayan sa buong pananaliksik. Ito ay ang_____.
2. Hakbang ito na isinusulat ng isang manunulat o mananaliksik ang mga magiging laman o impormasyon sa kaniyang binubuong saliksik.
_____.
3. Ito naman ang paraan ng isang manunulat upang maihanay nang maayos ang mga impormasyon para sa kaniyang bubuuing pananaliksik.
_____.
4. Tumutukoy ito sa mga tala ng mga naging batayan ng isang manunulat sa kaniyang pananaliksik upang ito ay maging makatotohanan.
_____.
5. Dito nag-uugat ang lahat sa isang pananaliksik. Ito ay ang_____.

B. Ibigay ang mga hakbang para sa pagsasagawa ng isang makabuluhang pananaliksik. Isulat sa isang hiwalay na papel.

Aralin

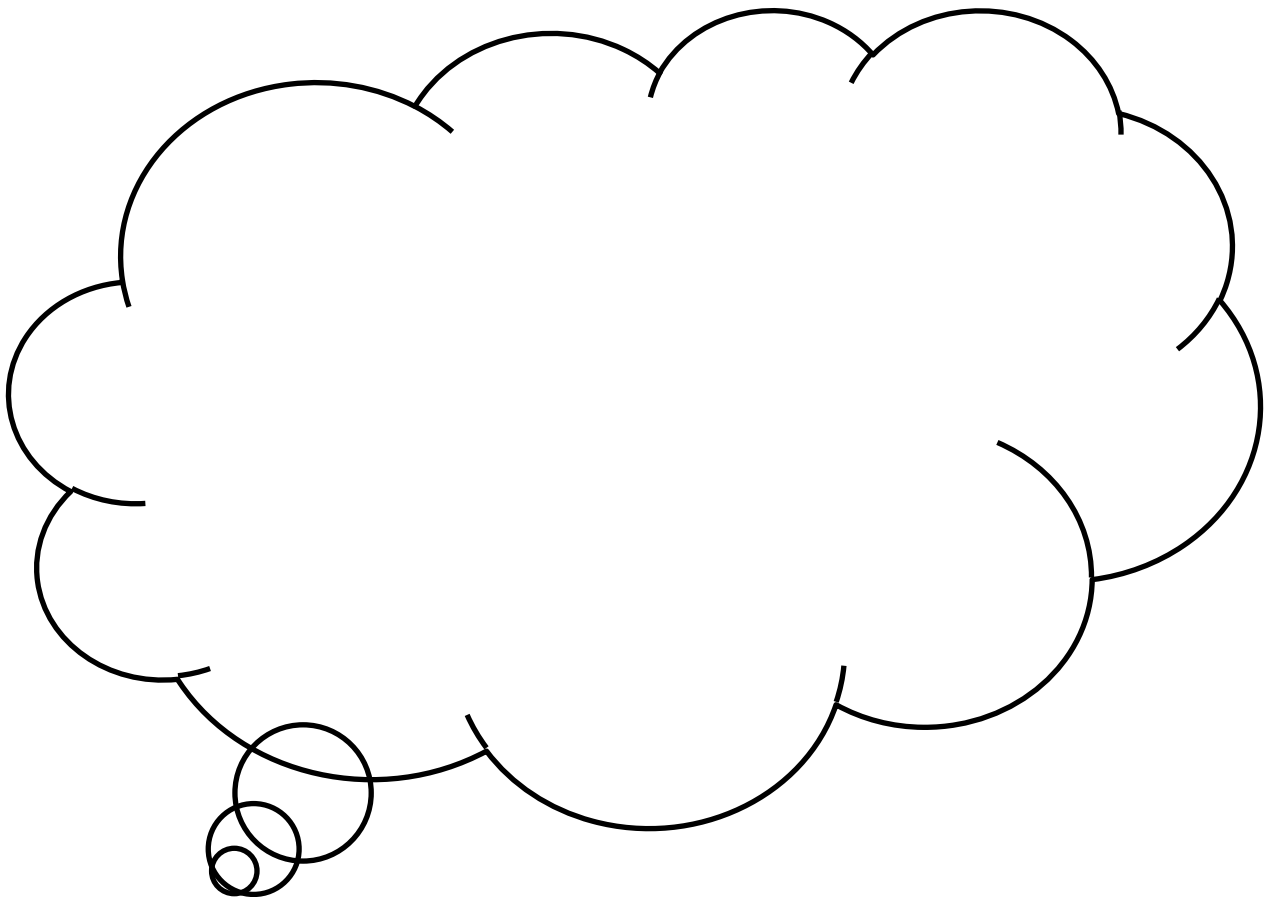
Pagiisa-isa ng mga Hakbang sa Makabuluhang Pananaliksik

Sa araling ito ay iisa-isahin mo ang mga hakbang tungo sa pagbuo ng isang makabuluhang pananaliksik. Magagawa mo ito sa pamamagitan ng pagsasagawa ng mga gawain nang may katapatan.

Balikan

Mula sa nagdaang modyul, balikan ang mga natutuhang paksa na may kinalaman sa pananaliksik. Ano ang magsisilbing ambag ng isang pananaliksik para sa paglinang, pagpapayabong at pagpapayaman ng wika at kultura ng Pilipinas? Itala ang iyong sagot sa *cloud call-out*.

? Tuklasin

A. Panimula

Naitanong mo na ba sa iyong sarili kung ano-ano ang mga katangian na dapat taglayin ng isang makabuluhang pananaliksik? Gamit ang blangkong tseklist, itala ang mga katangiang iyong naiisip.

☒

☒

☒

☒

☒

B. Pagbasa

Ang Pananaliksik

Ayon kina Clarke at Clarke(2005), ang pananaliksik ay isang maingat, sistematiko, at obhetibong imbestigasyon na isinasagawa upang makakuha ng mga balidong katotohanan, makabuo ng kongklusyon, at makalikha ng mga simulaing kaugnay ng tinukoy na suliranin ng ilang larangan ng karunungan.

Ayon naman kay John W. Best(2002), ang pananaliksik ay isang sistematiko at obhetibong pag-aanalisa at pagtatala ng mga kontroladong obserbasyon na maaaring tumungo sa paglalahat, simulain, teorya, at mga konsepto na magbubunga ng prediksyon sa pagkilala at posibleng kontrol sa mga pangyayari.

Sinabi rin ni Mouly(1964) na ang pananaliksik ay proseso ng pagkakaroon ng mapapanghawakan solusyon sa problema sa pamamagitan ng planado at sistematikong pangangalap, pag-aanalisa, at interpretasyon ng mga datos.

Binigyang-kahulugan nina Nuncio et al.(2013)ang pananaliksik bilang isang lohikal na proseso ng paghahanap ng sagot sa mga tanong ng mananaliksik na nakabatay sa problema at metodo ng pag-aaral tungo sa produksiyon ng maraming kaalaman at kasanayan upang makatugon sa pangangailangan ng tao at lipunan.

Kung lalagumin natin ang ibinigay na depinisyon, nagkakaisa ang mga awtoridad sa pagsasabi na ang pananaliksik ay sistematiko at obhetibong pag-aanalisa na humahantong sa paglalahat at kongklusyon.

Dahil ang pananaliksik ay proseso ng pangangalap ng mga totoong impormasyong na humahantong sa kaalaman. Isinisagawa ito sa pamamagitan ng paggamit ng kung ano ang nalalaman o napag-alaman na.

Matatanggap ang karagdagang kaalaman sa pamamagitan ng pagpapatunay (o ng hindi pagpapatotoo) ng mga panukala (teoriya) o mga pamamaraan (o sistema), at sa pagsubok sa mas mainam na pagpapaliwanag ng mga obserbasyon. Nararapat na masagot ng prosesong ito ang isang tanong o hipotesis. Sa ganitong paraan, dapat itong nakapagpapataas o nakapagdaragdag ng kaalaman hinggil sa isang hindi nakikilalang bagay na ibig mapag-alaman pa ng mga mamamayan.

C. Pag-unawa sa Binasa (Isulat sa hiwalay na papel ang sagot)

1. Bakit kailangang obhetibo ang isang saliksik? Ano ang magiging dulot nito sa kabuoan ng mga magiging resulta ng pag-aaral?
2. Paano magkakaroon ng isang mabisang solusyon para sa nakitang salik o kaya nama'y problem mula sa pagsasagawa ng pananaliksik?
3. Ano ang tungkulin o ginagampanan ng teoriya sa pagpapaliwanag ng mga obserbasyon sa isang pananaliksik?
4. Ano ang maaring kahinatnan ng isang pananaliksik na hindi dumaan sa pagiging maingat at disiplinadong *inquiry*?
5. Bilang isang mag-aaral, ano sa tingin mo ang maaring idulot sa iyo ng pagiging "aral" sa pananaliksik?

Suriin

May mga sinusunod na mabisang hakbang sa pagsasagawa ng isang mabisa at sistematikong pananaliksik.

1. **Pagpili ng Mabuting Paksa.**

Dito ay isinasalang-alang ang interes ng mananaliksik. Sinusuri kung ang paksang napili ay napapanahon, makabuluhan, at kailangan ng mananaliksik nito o ng higit na malaking kliyente- ang lipunan o ang bansa sa kabuoan. Gayundin, kailangan niyang mabatid kung paano lilimitaham o gagawing tiyak ang isang napakalawak na paksa.

2. **Pagbuo ng Pahayag ng Tesis (Thesis Statement)**

Ang pahayag na ito ay nagsasaad ng posisyong sasagutin o patutunayan sa kabuuan ng pananaliksik. Mahalaga ito upang hindi maging magulo ang pananaliksik na gagawin. Ito kasi ang magsisilbing batayan kung (1) ano ang magiging layunin para sa pananaliksik, (2) sino-sino ang mga mambabasa ng saliksik; at (3) ano-anong kagamitan o sanggunian ang kakailanganin sa pananaliksik.

3. **Paghahanda ng Pansamantalang Bibliograpiya**

Dito ay masusing hinahanap ng mananaliksik ang pagpili at pangangalap ng aklat, magasin, *journal* at iba pang mga mapagkukunan ng datos para sa gagawing pananaliksik.

4. **Paghahanda ng Tentatibong Balangkas.**

Dito ay inihahanda ng estruktura ng buong organisasyon ng gagawing pananaliksik.

5. **Pangangalap ng Tala o Note Taking**

Dito ay binabasa ang nilalaman ng mga aklat, magasin, at *journal* na binanggit sa itaas. Pinagpapasyahan ng mananaliksik kung ating mga datos dito ang mahalagang makuha at maisama sa gagawin niyang ulat. Itinatala ito sa pamamagitan ng: (1) tuwirang pagsisipi o ang direktang pagkuha ng tala mula sa sanggunian, (2) Pagbubuod o pagpapaikli ng sipi mula sa orihinal na sanggunian; at (3) Paghahawig o bahagyang pagbabago ng ilang pananalita ngunit nananatili pa rin ang kabuoang ideya ng siniping sanggunian.

6. **Paghahanda ng Iwinastong Balangkas o Pinal na Awtlayn.**

Dito ay sinusuri nang maigi ang inihandang tentatibong balangkas upang matiyak na may mga bagay pang kailangang baguhin o ayusin.

7. **Pagsulat ng Borador o Rough Draft**

Sa bahaging ito ay isinusulat na ang panimulang kopya ng saliksik. Ito ay bunga mula sa mga pinagsama-samang naiwastong balangkas at mga tala o *note taking*. Tatandaang ang isusulat na pananaliksik ay may (1) **Introduksiyon** na kakikitaan ng mga ideyang matatagpuan sa kabuoan ng sulatin, (2) ang **Katawan** na kababasahan ng mga pinalawig o nalamnan ng bahagi ng isang balangkas; at (3)

Kongklusyon na siyang nagsasaad ng buod ng mga natuklasan sa pananaliksik. Pakatandaan na ang wikang gagamitin ay marapat na simple o payak ngunit malinaw na naipahahayag ang ideyang nakapaloob sa pananaliksik. Siguruhing tama ang pagbabantas, pagbabaybay at ang kabuoang ayos ng tuntuning panggramatika. Pormal ang anyo at nasa IKATLONG PANAUAHAN o *third-person*.

8. Pagwawasto at Pagrerebisa ng Borador.

Dumaraan ang unang draft ng isinulat sa masusing *editing* upang matiyak na may kawastuhan sa paggamit ng wika at estilo. Sa bahaging ito nagsasagawa ng *proof-reading*, pagkilatis sa konstruksiyon ng mga pangungusap at koneksiyon ng mga ideyang inilatag.

9. Pagsulat ng Pinal na Sulating Papel

Matapos pagdaanan at sumailalim ng papel sa naunang walong hakbang, Maari na itong isulat/*i-type* sang-ayon sa pormat na ibibigay ng gurong tagapayo sa pananaliksik.

Pagyamanin

Upang higit na mapaunlad ang pag-unawa sa mga hakbang sa pagbuo ng isang makabuluhang pananaliksik, gawin ang bahaging ito. Isa-isahin at isaayos ang mga hakbang na iyong natutuhan. Lakip nito ang mga dapat tandan sa pagsasagawa ng bawat hakbang. Itala ang iyong sagot sa talahanayan.

Blg.	Hakbang	Dapat Tandaan

Isaisip

Bukod sa mga hakbang sa pagbuo ng isang makabuluhang pananaliksik, ano kaya sa tingin mo ang katangian ng isang makabuluhang pananaliksik? Itala ang iyong sagot sa *call-out*

Isagawa

Sumulat ng isang sanaysay tungkol sa mga maaring maging kahinatnan ng isang pananaliksik kung ito ay makasusunod sa mga hakbang sa pagsulat ng isang makabuluhang pananaliksik.

Tayahin

Tiyak na naunawaan mo na ang aralin. Panahon na para sukatin ang iyong natutuhan at kakayahan. Isagawa ang sumusunod:

A. Balikan ang mga isinagot sa bahagi ng “PAGYAMANIN.” Ngayong batid mo na ang mga dapat tandan hinggil sa mga hakbang sa pagsulat ng makabuluhang pananaliksik, ano-ano ang mga dapat mong isagawa upang maisakatuparan ang mga hakbang na ito?

B. Itala ang iyong sagot sa talahanayan.

Blg.	Mga Dapat Isagawa Bilang Mananaliksik

Karagdagang Gawain

Pumili ng sa tingin mo ay mainam na paksang maaring maging isang pananaliksik. Marapat na ito ay may kaugnayan sa alinmang mga nabanggit na paglilimita:

- (1) Wika
- (2) Lokal na Kultura
- (3) Industriya
- (4) Araling-Bayan (kasaysayang pampook)

Kung matatandaan ang mga hakbang sa pagsulat ng isang makabuluhang pananaliksik, ilapat ito sa bahaging ito ng modyul. Gawin ang hakbang blg. 1-5 gamit ang iyong naisip na maaring paksa. Itala ito sa malinis na papel at ihanda kasabay ng

pagpalaot sa susunod na modyul. Huwag kakalimutang humingi ng gabay mula sa iyong gurong tagapayo.

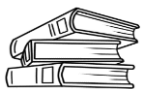
Pamantayan sa Pagmamarka	Puntos
a. Paksang Nahanap	5 puntos
b. Pagsunod sa mga hakbang	5 puntos
c. Kabulihan ng naisip na paksang sasaliksikin	10 puntos
Kabuoan	20 puntos

Pagbati sa husay na iyong ipinamalas!

A
B
C

Susi ng Pagwawasto

<p>Sagot sa Subukin</p> <p>1. b</p> <p>2. e</p> <p>3. d</p> <p>4. c</p> <p>5. a</p>

Sanggunian

- Bernales, Rolando A., Pascual, Maria Esmeralda A., Ravina, Elimar A. 2016. *Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino* 11. Valenzuela City: Jo-es Publishing House, Inc.
- Dayag A.M. at del Rosario M.G. (2013). *Pinagyamang Pluma: Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino*. Phoenix Publishing House, Inc. Lungsod Quezon. p. 205-221

Bumubuo sa Pagsulat ng Modyul

Manunulat: Dr. Ruen L. Lomo (Guro, SEHS)

Mga Editor: Gladys P. Rafols (Guro, FHS)

Christian Paul I. Camposano (Guro, CISSL)

Tagasuri-Panloob: Galcoso C. Alburo (EPS, Filipino)

Tagasuri-Panlabas:

Tagaguhit: Paolo N. Tardecilla (Guro, KNHS)

Tagalapat: Maricel M. Fajardo

Tagapamahala:

Sheryll T. Gayola

Pangalawang Tagapamanihala

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Tagapamanihala

Elisa O. Cerveza

Hepe – Curriculum Implementation Division

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Pangalawang

Tagapamanihala

Galcoso C. Alburo

Superbisor sa Filipino

Ivy Coney A. Gamatero

Superbisor sa LRMS

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Schools Division Office- Marikina City

Email Address: sdo.marikina@deped.gov.ph

191 Shoe Ave., Sta. Elena, Marikina City, 1800, Philippines

Telefax: (02) 682-2472 / 682-3989

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE